

Jellemző adatok a közgyűlések munkájából.

Az utolsó közgyűlés alkalmából a „Dél-magyarország”-ban megjelent cikkek arra indítanak, hogy a közgyűlés magatartásához — városunk legfontosabb ügyeinek elintézési módjához — én is néhány megjegyzést tegyek, azon célzattal és azon reményben, hogy az illetékes körök figyelmét ezek iránt a fontos dolgok iránt felkeltve, az ügynek szolgálatára lehetek.

A villamos vasut, valamint a Strasser-féle vásárcsarnok ügye, ha nem is mondható messze kihatónak, mégis mindkettő elég fontos és különösen rendkívül alkalmas arra, hogy a közgyűlésnek azt a majdnem szokássá vált magatartását megvilágítsa, amely szerint egy-egy, a kérdést nem is ismerő, vagy pedig bizonyos céllal felszólaló bizottsági tag indítványára rendszeren a legradikálisabb álláspontra helyezkedik.

I.

Ha valaha úgy a helyes „do ut des” szempontjából a közügy érdekében a társaság ajánlata alapján nyugodtan tárgyalandó volt, akkor ez a villamos vasut ügyéről mondható.

A szűkebb bizottságba bevásárlva, ezt Back Bernát barátommal azonnal felismertük és beható tanulmányozás után oda jutottunk, hogy e bizottságban — *egyhangu hozzájárulással mellett* — előadtam, hogy a társulat ajánlata igenis megfontolandó, mert sokkal nagyobb előnyöket biztosíthatunk így a „köznek”, mint azzal az egyesek által nem érzett két fillérrel, amelylyel a jegyek ára leszallítandó volna.

A köznek biztosítandó ezen előnyöket három irányban kerestük.

1. Pontos számítások alapján a társulat előnyét évente cirka 50,000 koronában állapítottuk meg és kértünk ebből bizonyos aránylagos részesedést a városnak, amely azonban 20,000 korona minimális összeggel garantálva lett volna.

2. A közlekedés javítását kívántuk elérni. És itt a nagyköruti lakosság, városunk ezen mostoha gyermekének szószólójává szegődtem, amennyiben a három sugáruti vonal — Kossuth Lajos-, Kálvária- és Petőfi-sugaruti vonal — összeköttetését egy nagyköruti vonallal követeltem, annál is inkább, mivel ezen vonal kétségtelenül ki is fizetné magát.

3. A fennálló szerződésnek a város érdekében való javítását tűztük ki célul.

Van ebben a szerződésben egy szerencsétlen pont, mely szerint a társulat akkor tartozik a jegyek árát 8 fillérre leszallítani, ha 8 százalékosztalékot fizet!

Ha tehát a társulat belga részvényesek 7 9/10 százalékosztalékot fizetettével elégszenek, e kedvezményt a város soha sem éri el. Kértük ennél fogva ennek oly értelmű helyesbítését, hogy a jegyek ára leszallítandó, „ha a társulat ellenőrzendő mérleg szerint 8 százalékosztalékot keres!”

Van egy további pontja a szerződésnek, hogy a város bizonyos tiszta jövedelmen felelőli hozamban részesül.

A társaság képviselői — nem egészen jogtalanul — azt vitatták, hogy e pont érvényét veszti, mivel nem képzelhető részesedés a bruttó és a tiszta jövedelemből. Mi természetesen nem tágitottunk és itt is egy közreputon találkoztunk, valamint követeltük

még a visszaváltást szabályozó pontoknak a város érdekében való megváltoztatását.

Amíg e követelések Brüsszelben előterjesztettek, a közgyűlés, amelyen távollétem miatt nem lehettem jelen, Dobay dr. bizottsági tag ur*) indítványára, — aki radikális felszólalásaival már nem egyszer vetette el a súlykot, — felrugta az egész dolgot. A brüsszeli részvényesek a jegyek árának leszallításától a forgalom nagy emelkedését remélvén, visszavonták ajánlatukat. És én kértem most már Dobay bizottsági tag urat, nem a mi munkánk és eljárásunk volt-e inkább a város érdekében álló, mint az ő radikális negációja, amelynek a közgyűlés — sajnos — oly könnyen megnyerhető.

II.

A Strasser-féle tervek ügyének elintézése még sajnálatosabb. Amíg ugyan én egyrészt a vásárcsarnok építésének elodázását mindaddig szívesen látom, amíg a város közönsége — egynehány érdekelt háziur nagyhangú érvelésével szemben — be nem látja, hogy a vásárcsarnok nem kerülhet más helyre, mint a Mars-térre, ahova a tanyai vasut fog betorkolni, addig másrészt bizonyos, hogy az a határozat, amelyet a közgyűlés egy bevallottan érdekelt bizottsági tag ur indítványára hozott, az ügyet nemcsak meg nem oldja és el nem intézi, hanem azt

*) A nagyértékű és megszívlelésre ajánlatos cikkre meg kell jegyeznünk, hogy a villamos vasutat ajánlatának visszavonására nem annyira Dobay dr. felszólalása készítette, mint azok az egyéb felszólalások, amelyek olyan frázisokkal akartak az ügy intézésébe befolytani, hogy idegen tőkét ne hizlaljunk és az üzleti lojalitásnak azzal a nagyszerű megnyilvánulásával, hogy a villamos, ha tárgyalásba bocsátkozik a várossal, bizonyára be akarja csapni.

való topogás tapasztalataink körül. Új dolgot elképzelni nem tudunk, csak a régiakat kombináljuk s már ezért is hiába jósolgatjuk meg, akár tudakoskodó kabbalával, akár őszintén bevallott szeszélyes vakmerőséggel, a jövőt. Hiszen csak meg kell nézni a Két ezer év múlva című elképzeléseket, hogy megjelenésük után husz esztendővel mily gyászosan elavultak a valóságos fejlődéshez képest.

Az emberiség élete egyben mindenesetre olyan, mint az egyes emberé: abban, hogy az élet megtöri s lemondásba igázza. Mikor az emberiség maga felől gondolkozni kezdett, a természetnek különösen két kegyetlensége lázadt föl: az ellen, hogy az emberi élet oly szentelenül, oly égbekiáltóan, oly hasznavehetetlenül rövid s az ellen, hogy ragadozó állatoknak kell lennünk, kiknek táplálkozása más teremtetéseknek életébe kerül. A legrégebbi utópiák, a görögök államregényei, az ő legjobb világaikat a két tengely körül forgatják. Az egyik százötven esztendőre nyújtja az emberi életet, a másik az embereket nem is halatja meg természetből fogva, hanem az öreg emberek, ha már nagyon előregedtek, megkoszorúzzák fejüket s maguktól ugranak a tengerbe. S mind e szép elképzelésekben az emberek nem esznek húst, hanem növényi táplálékon élnek boldogan, erősen és békességben. Háromezer esztendő óta kísért ez az ábránd a mai emberiség vágyakodásában s elképzeléseiben (s ki

tudja, már azelőtt is, a régi kulturákban mennyit kísértett) — s a mai párisi vegyész, mely mesterséges táplálék kieszelésén töpreng s a mai párisi fiziológia, mely a test öregségét okozó falósejtek megfékezésének feladatát veti föl: tulajdonképp ugyanezzel a két problémával vesződik. De ime, a legpárisabb párisi s a legemberebb ember: Anatole France is megírta az ő utópiáját (Sur la pierre blanche), s ebben az elképzelésben az emberi élet megnyújtásáról már nincs is szó, a mesterséges táplálkozás pedig félig-meddig csüörtököt mondott. Háromezer év alatt az emberiség megtört s már álmában sem mer szembeállni a valósággal. Az élet elől az álomba menekülünk, de álmunkat is markában tartja az élet. Egy rég megírt kis versem jut eszembe, egy álmatlan éjszakám szülötte:

*Makacsul ülök kapud előtt, álom,
Kinyitát göröcsös türelemmel várom,
S bár lüktet a fő s csikorog a fog:
Csak azért is aludni akarok.*

*Csak azért is, ha tán hiába is,
Ha, mint az ember, gyáva álma is,
S az élet úgy megtöri és veri,
Hogy üdvét megálmodni sem meri.*

Ez a gyávaság különben kezdettől fogva benn kísért az emberiség álmaiban. Az ábrándos görög is időhaladékok és udvariasságok könyörgött csak a természetől: az egyik

csak megduplázni akarta az élet esztendeit, a másik pedig csak azt nem akarta, hogy a halál erőszakosan és szamarusággal csapjon le rá, az öreg emberek úgy is, maguktól is megölik magukat és vidáman cselekszik ezt, koszorúzott fővel. Örök ifjúságról s örök életről már régen nem merünk álmodni s arról sem, hogy az örök élet örök boldogság volna. A komor zsidó fölfogás, hogy az örök élet örök büntetés, már benne kísértett a vidám görögben is.

Van ez utópizálásnak egy lesújtóan mulatságos oldala is: az örök emberi ostobaság, mely örökké akkor mutatkozik legvilágosabban, mikor az ember értelmes és lángelméjű. Bizonyos, hogy ezek a tudományos álmodók az emberiség leggeniálisabb példányai voltak s e geniálitás alól nem kivétel az a csoportjuk sem, mely e most említett görögökhöz kezdve egészen Jean Jacques Rousseauig a Retournons à la nature-t álmodja meg utópiának. Mint a tudomány egész történetében, itt is a geniális emberek mindent meglátnak, csak azt nem, ami az orruk előtt van. Mind a régi görögök, mind Jean Jacques tapasztalásból is, hallomásból is ismerhettek barbársót vad s mindenesetre a magukénál fejletlenebb népeket, hallhattak azok életéről, szokásairól, erkölcséről és állapotáról, ismerhették a parasztokat s a matrózokat s azonfelül az állatoknál is megláthatták, mit jelent és miben áll a természetes állapot. Miért gondoltak el mégis és nyilvánvalóan jóhisze-

Értesítés.

Telefon 1203. sz.

Kárpitos árú bárminek részletfizetésre is

Dús választék kész diván, ottomán, matracok, garnitúrák stb. — Javítások jótállással szakszerűen és olcsón eszközöltnék.

BALOG,

:: kárpitos-üzlet ::

Kossut Lajos-sugarut 6. szám.